

UNICEF-ove varne točke

Kratek priročnik z delavnico za strokovne delavke in delavce

Kaj so UNICEF-ove varne točke?

UNICEF-ove varne točke so različni javni prostori, kot so knjižnice, trgovine, šole, vrtci, policijske postaje, zavarovalnice, lekarne, muzeji, cvetličarne, mladinski centri, avtobusi, tudi vulkanizerski servisi in podobno, kamor se otroci lahko zatečejo v primeru kakršnih koli stisk in težav.

Vsi zaposleni v Varnih točkah gredo skozi usposabljanje, ki ga organiziramo na UNICEF-u, kjer jih pripravimo na to, kako reagirati ob prihodu otroka, kako z otrokom komunicirati ter na katero pristojno institucijo se je potrebno obrniti, kadar je potrebna strokovna pomoč. Prostovoljci v Varnih točkah niso strokovnjaki za delo z otroki in nimajo zakonskih pristojnosti znotraj sistema zaščite otrok, vendar s pridobljenim osnovnim znanjem o tem, kako komunicirati z otrokom v stiski in kako reagirati, predstavljajo pomemben most med otroki in institucijami.

Namen Varnih točk

Namen Varnih točk je v prvi vrsti nudenje takojšnje prve pomoči otroku v stiski, nuditi varen in odprt prostor, kjer se otrok in mladostnik lahko umiri in ima priložnost povedati, kaj doživlja. Varne točke prav tako predstavljajo bližnjico do strokovne pomoči in kot neformalne »antene« skušajo detektirati otroke in mlade v stiski ter se povezati s pristojnimi institucijami znotraj lokalnega okolja. Projekt tudi omogoča »varnost na zalogo« - v anketah, ki jih izpolnjujejo osnovnošolski otroci, se je namreč pokazalo, da že sam obstoj Varnih točk otrokom nudi psihološko varnost in podporo.

Kako otroci in mladi poznajo projekt?

Otroci prepoznajo Varne točke po modri nalepki z belo smejočo se hišico, za promocijo projekta in širjenje informacij do otrok pa UNICEF Slovenija sodeluje s šolami v Sloveniji, policijo in občinami. Ponemud v šolah o Varnih točkah spregovorijo tudi policisti, nekatere občine pa pomagajo pri sofinanciranju materialov – plakatov, urnikov z zemljevidi Varnih točk, zloženk, ipd. Poleg tega je že vzpostavljena spletna stran www.varnetocke.si, ki vsebuje zemljevid vseh Varnih točk v Sloveniji, na pametnih telefonih pa zemljevid deluje na način, da prikaže najbližjo Varne točko glede na lokacijo telefona.

Vsem tem praksam promocije sedaj dodajamo še **lokalizirane zemljevide za raziskovanje Varnih točk v okolici**, ki so namenjeni predvsem mlajšim otrokom (dugega starostnega obdobja vrtca in prve triade osnovne šole).

Če potrebujete dodatne informacije, se prosimo obrnite na koordinatorko projekta Evo Kržišnik Janša (eva.krzisnik.jansa@unicef.si). Prav tako bomo veseli, če boste vaše ideje oz. ideje otrok podelili z nami.

V nadaljevanju vam ponujamo nekaj možnosti za **aktivnosti na temo Varnih točk**. Te se lahko izvajajo posamično ali združeno (v primeru razredne ure).

1. KAKŠNE TEŽAVE IMAMO?

Z otroki se (primerno njihovi starosti) pogovorimo, s kakšnimi težavami se srečujejo (npr. v šoli, doma, na cesti, v prostem času). Lahko jih razdelimo v manjše skupine in jih povabimo, da naredijo plakat ali kakršen koli drug izdelek (kolaž, skulpturo...) na to temo.

2. KAM PO POMOČ?

V naslednjem koraku jih povabimo k razmišljanju, na koga se lahko obrnejo za pomoč pri različnih problemih. Če so predhodno delali plakat, jim damo dodatno navodilo, da v miselni vzorec z drugo barvo dopišejo ali dorišejo, kje mislijo, da lahko dobijo pomoč pri reševanju svojih težav (glej prilogo).

Kam po pomoč?

Do ljudi, ki jim zaupam (prijatelji, starši, sošolci, sosedi, sorodniki, učitelji, policija, zdravniki), lahko pa tudi v UNICEF-ove varne točke.

3. SPOZNAJMO VARNE TOČKE

Otrokom predstavimo projekt UNICEF-ove varne točke.

Varne točke so posebej označeni javni prostori, namenjeni otrokom in mladostnikom, kamor se lahko zatečejo po pomoč, če se znajdejo v kakršni koli stiski; če so se izgubili, jim grozijo sovrstniki, ne morejo priti domov oziroma bi želeli priti v stik s starši, so bili priče kaznivemu dejanju idr. Varne točke so lahko mladinski center, policija, lekarna, knjižnica, muzej, zavarovalnica, banka, cvetličarna, trgovina, frizerski salon... v katerih delajo otrokom prijazni ljudje. Ti so posebej usposobljeni, da otrokom lahko ponudijo ustrezno takojšno zaščito, jim svetujejo ali zagotovijo osnovne informacije in pomoč. Varna točka ima prostor, kjer se otrok lahko usede in počaka, če je osebje zasedeno. Na vhodnih vratih je posebna nalepka, ki označuje Varno točko.

Spoznajmo Varne točke:

- Otrokom razdelite zemljevide. Skupaj obiščite 5 Varnih točk v svoji okolici (lahko si pomagate z zemljevidom na www.varnetocke.si) ter zbirajte žige in zapišite, katere Varne točke ste obiskali. Otroci lahko zemljevid tudi pobarvajo, na zadnji strani pa zapisujejo obiskane Varne točke.*

ALI Spodbudite otroke, da skupaj s starši raziščejo svojo okolico in zbirajo žige.*

- Odigrajte igro vlog, kjer en otrok pride v učilnico (Varno točko) s težavo in drugi mu poskuša pomagati.
- Z otroki se spomnite različnih izkušenj, ko so se znašli v težavah in jim je kdo ponudil pomoč. Otroci naj narišejo risbo prej in potem: kako so se počutili, ko so potrebovali pomoč, in kako, ko jim je nekdo pomagal.
- Slika dneva: vsak od otrok nariše sliko svojega dne – kaj se mu je dogajalo, kako se je počutil, mu je kdo pri čem pomagal ali je on pomagal njemu. Otroke spodbudite, da prepoznavajo, kaj zmorejo sami in pri čemer je dobro, da poiščejo pomoč.

*Otroci lahko v vsakem primeru do konca šolskega leta 2023/2024 vam oddajo izpolnjene zemljevide, vi pa jim podelite simbolično nagrado – posebne nalepke. Te vam po dogovoru pošljemo s strani UNICEF-a Slovenija.

PRILOGA:

Kam vse se lahko otroci obrnejo po pomoč, kadar so v stiski?

Z otroki se pogovorite tudi o tem, katere organizacije, institucije ali številke poznajo, kamor lahko pokličejo/se obrnejo v primeru kakršnih koli stisk ali težav.

Lahko si pomagate s spodnjim seznamom:

- **Policija: 113.** Obračamo se v primeru kaznivih dejanj, nasilja.
- **Zdravstveni dom** v okolici: v primeru poškodb ali **urgentna številka 112:** v nujnih primerih
- **Center za socialno delo:** v primeru težav v družini, nasilja v družini.
- **Tom telefon: 116 111,** deluje vsak dan od 12. do 20. ure. Dosegljivi so tudi prek e-pošte na **tom@zpm.si** ali v njihovi spletni klepetalnici <https://www.e-tom.si/stopi-v-stik/>.
- **SOS telefon: 080 11 55.** Namenjen je vsem, ki potrebujejo pomoč, podporo, informacije o katerikoli vrsti in obliki nasilja, oblikah pomoči... Na voljo so za svetovalni, zaupni in informativni pogovor. Telefon deluje 24 ur na dan.
- **Društvo za nenasilno komunikacijo,** kjer lahko pomagajo v primeru nasilja vsak delovnik med 8.00 in 16.00 na telefonski številki **031 770 120.**
- **Stik psihoterapija: psihosocialna pomoč: 031 702 938.** Nudijo tudi program »terapija z otroki in mladostniki« – v primerih učnih in vedenjskih težav otrok, nizke samopodobe, doživljanja anksioznosti, strahov, nočnih mor, bolezni.
- **UNICEF Slovenija: 031 510 200.** Če otrok ne ve, na koga se obrniti, je do nadaljnjega na voljo tudi UNICEF-ova "telefonska" varna točka, vsak delovnik od 9.00 do 17.00. Sogovornica bo pomagala pri nadaljnjih korakih oz. bo težavo posredovala naprej pristojnim institucijam, kadar bo to potrebno.
- Več kontaktov, kam se obrniti po pomoč in pogovor, najdete tudi na [spletni strani UNICEF-a Slovenija](#).